”Extra sackey”

Punk in Finland -keskustelupalstan Syvä pääty -alue verkkoyhteisönä

Kandidaatintutkielma

Helsingin yliopisto

Valtiotieteellinen tiedekunta

Viestintä 2020

Helsingin yliopisto

Tiedekunta Valtiotieteellinen tiedekunta	**Koulutusohjelma** Politiikan ja viestinnän kandiohjelma

Tekijä

Työn nimi
”Extra sackey” – Punk in Finland -keskustelupalstan Syvä pääty -alue verkkoyhteisönä

Oppiaine
Viestintä

Työn laji	**Aika**	**Sivumäärä**
Kandidaatintutkielma	2020	27

Tiivistelmä

Tutkielmassa kartoitetaan sitä, miten suomalaisia keskustelupalstoja on luokiteltu, ja miten yhteisöllisyyden tunne syntyy ja ilmenee niillä. Tehtyjä havaintoja verrataan Punk in Finland -foorumin keskustelualue Syvään päätyyn. Tarkastelun tavoitteena on siten tutkia, minkälainen verkkoyhteisö Syvä pääty on, ja miten alueelle kirjoittavien käyttäjien välinen yhteisöllisyys muodostuu.

Keskustelupalstoja aiheena lähestytään käsitteiden määrittelyn kautta. Tutkielman viitekehyksenä toimiva verkkokulttuurien tutkimuksen eli niin kutsutun netnografian tutkimuskenttä esitellään, samoin kuin yhteisön, yhteisöllisyyden ja verkkoyhteisön käsitteet. Teoriapohja nojaa verkkoyhteisöjä ja yhteisöllisyyttä käsittelevään kirjallisuuteen. Suomalaisia keskustelupalstoja käsittelevässä luvussa esitellään erityisesti Ylilautaa, Suomi24:ä sekä Futisforum²:ta koskevaa tutkimuskirjallisuutta.

Kirjallisuuteen nojaten tutkielma jaottelee suomalaiset keskustelupalstat kolmeen ryhmään. Yleisfoorumit on luotu keskustelua itseään varten, eikä niillä keskity mihinkään tiettyyn aihealueeseen. Erikoistuneet foorumit ovat muodostuneet ensisijaisesti samasta asiasta kiinnostuneiden keskustelutiloiksi, joissa keskustelua käydään tyypillisesti myös muista aiheista. Kolmas ryhmä koostuu foorumeista, jotka on ensisijaisesti suunnattu tietylle väestönosalle, nuorille tytöille.

Aineistosta havaitaan, että suomalaisilla keskustelupalstoilla yhteisöllisyys muodostuu kolmen tekijän kautta. Ensinnäkin verkkoyhteisön jäsenet pyrkivät erottautumaan yhteisön ulkopuolisista, jolloin syntyy vastakkainasettelua ”meidän ja muiden” välille. Toiseksi keskustelupalstoilla on yleistä oman puhetavan eli slangin käyttö. Kolmantena yhteisöllisyyttä luovana tekijänä voidaan pitää vertaistuen jakamista ja vastaanottamista.

Tutkielmassa verrataan näitä havaintoja Syvän päädyn keskusteluketjujen otsikoihin. Vertailun nojalla esitetään, että Syvä pääty on samoista asioista kiinnostuneiden keskustelualue, jossa yhteisöllisyys ilmenee muista erottautumisen sekä oman puhetavan kautta. Vertaistukeen viittaavia ilmaisuja otsikoissa sen sijaan ei ole havaittavissa.

Avainsanat
Verkkoyhteisöt, keskustelupalstat, yhteisöllisyys, verkkokeskustelu, yhteisöt

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO……..……1

2 TEOREETTINEN TAUSTA JA KESKEISET KÄSITTEET……3

2.1 YHTEISÖ JA YHTEISÖLLISYYS……..……3

2.2 VERKKOYHTEISÖT……..……5

3 SUOMALAISET KESKUSTELUPALSTAT VERKKOYHTEISÖINÄ…….……8

3.1 KESKUSTELUPALSTOJEN LUOKITTELUA……..……9

3.2 YHTEISÖLLISYYDEN SYNTYMINEN JA ILMENEMINEN FOORUMEILLA…….10

4 SYVÄ PÄÄTY VERKKOYHTEISÖNÄ……15

4.1 PUNK IN FINLAND……..……15

4.2 SYVÄ PÄÄTY KESKUSTELUALUEENA……..……..16

4.3 YHTEISÖLLISYYS SYVÄSSÄ PÄÄDYSSÄ……..……19

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA DISKUSSIO…….….22

6 LÄHTEET……..…..24

1 Johdanto

> *Wannabe-poliitikkojen, profeettojen ymv. erikoisjengin draamaseurantaa. Extra sackey.*
> (Punk in Finland 2018.)

Internetin keskustelupalstat ovat nykypäivän yhteisöjä, joissa ihmiset kerääntyvät keskustelemaan heitä kiinnostavista asioista. On olemassa yleispalstoja, joilla viestejä vaihdellaan kaikesta maan ja taivaan väliltä, mutta on myös foorumeita, joilla keskustelu rajautuu tietyn aihealueen ympärille. Tässä kandidaatintutkielmassa aikomukseni on selvittää, minkälaisesta yhteisöstä on kyse Punk in Finland -palstan alafoorumi Syvässä päädyssä. Yllä oleva lainaus on alueen perustamisviestistä kesältä 2018. Kuten viestistä on pääteltävissä, keskustelut keskittyvät pitkälti seuraamaan muun muassa erilaisten pienten poliittisten liikkeiden toimintaa. Lisäksi alueella seurataan joidenkin yksittäisten poliitikkojen, toimittajien ja muiden netissä toimintaansa esittelevien henkilöiden edesottamuksia. Avaan lainauksen merkitykset sekä esittelen aiheiden kirjoa tarkemmin tuonnempana.

Yleisesti Punk in Finland on keskusteluja kaikista mahdollisista aiheista kattava foorumi, jolla rekisteröityneitä käyttäjiä on miltei 10 000. Hyvin aktiivisesta keskustelusta merkittävä osa koskee musiikkiin liittyviä aiheita, jotka puolestaan ovat keskittyneet punkiin ja muuhun raskaaseen musiikkiin. Kuitenkin suurin osa viestienvaihdosta tapahtuu yleiselle keskustelulle omistetuilla alueilla.

Aihevalintaani on ohjannut kiinnostukseni tehdä pro gradu -tutkielma rajatummasta Syvään päätyyn liittyvästä ilmiöstä, Suomen Kansa Ensin -puolueen toiminnan seurannasta. Tämän tutkielman tarkoituksena on luoda pohjaa tulevalle kartoittamalla yleisesti sitä, minkälaisesta keskustelualueesta on kyse. Kun aiempaa tutkimusta Punk in Finlandista ei sen aktiivisuudesta ja suuresta käyttäjämäärästä huolimatta ole tehty, näen tutkielmani tervetulleeksi. Itse olen jokseenkin aktiivinen keskustelupalstojen käyttäjä, ja koen näistä alustoista ja niille muodostuneista yhteisöistä tehdyn tutkimuksen hyvin mielenkiintoiseksi ja ajankohtaiseksi. Olen osallistunut Syvän päädyn keskusteluihin myös itse, joskin pääasiassa vuosina 2017 ja 2018.

Tavoitteenani on löytää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

> *Miten suomalaisia keskustelupalstoja on luokiteltu, ja miten yhteisöllisyys niillä syntyy?*
> *Miten Punk in Finlandin Syvä pääty täsmää näihin havaintoihin?*

Tutkielman aluksi käyn läpi teoreettista kirjallisuutta tutkielmani kannalta keskeisistä käsitteistä eli yhteisöstä, yhteisöllisyydestä ja verkkoyhteisöistä, ja pyrin määrittelemään ne. Digitaalisena aikana ihmisten ajankäyttötavat ja sitä myötä syntyvät erilaiset yhteisöt ovat siirtyneet monilta osin verkkoon. Tutkimuskenttä on seurannut tätä kehityskulkua, ja parin viimeisen vuosikymmenen aikana ilmiöstä on tehty runsaasti hyödyllistä tutkimusta.

Tämän jälkeen avaan sitä, minkälaista tutkimusta suomalaisista keskustelupalstoista on tehty, ja millaisia seikkoja niiden käyttäjien välisestä yhteisöllisyyden muodostumisesta on havaittu. Kattavaa tutkimusta on tehty suosituista keskustelufoorumeista, kuten Ylilaudasta, Suomi24:stä ja Futisforum²:sta, joista tehtyjä havaintoja erityisesti hyödynnän.

Seuraavaksi esittelen Punk in Finlandin verkkosivuna ja luon katsauksen sen yleisiin piirteisiin, minkä jälkeen kiinnitän huomioni yhteen sen alafoorumeista, Syvään päätyyn. Rajauksen olen tehnyt ennen kaikkea kahdesta syystä, joista ensimmäinen on se, että koko laajudessaan Punk in Finland on aivan liian suuri kokonaisuus analysoitavaksi kandidaatintutkielmassa. Rajaamalla tutkimuskohdetta uskon pystyväni koherentimpaan ja hedelmällisempään tutkimukseen. Toiseksi oma henkilökohtainen kiinnostukseni kohdistuu erityisesti Syvään päätyyn. Vertaan muista keskustelupalstoista tekemiäni havaintoja Syvään päätyyn ja selvitän, mistä alueella keskustellaan ja miten yhteisöllisyys siellä ilmenee. Analyysin perustan alueen lähilukuun, jossa tarkastelen keskusteluketjujen otsikoita.

Lopuksi esittelen tekemäni johtopäätökset, pohdin ideoita jatkotutkimukselle ja arvioin omaa tutkimusprosessiani diskussion muodossa.

2 Teoreettinen viitekehys ja keskeiset käsitteet

Tässä luvussa avaan tutkielmani kannalta keskeisiä käsitteitä. Näistä *yhteisö* ja *yhteisöllisyys* ovat saaneet kirjallisuudessa lukuisia määritelmiä, joista pyrin esittämään oman työni kannalta olennaisimmat seikat. Olen niputtanut nämä kaksi termiä samaan alalukuun niiden vahvan siteen vuoksi. Toisessa alaluvussa esittelen *verkkoyhteisön* käsitteen.

Tutkielmani asettuu niin sanotun netnografian eli ihmisten verkossa tapahtuvan toiminnan tutkimuksen kentälle. Alan kehittäjänä pidetään Robert V. Kozinetsia (ks. esim. 2010, 2015). Netnografiassa on kyse laadullisesta tutkimusmenetelmästä, jonka tavoitteena on kerryttää tietoa verkkokulttuureista ja -yhteisöistä esimerkiksi kielellisiä ja viestinnällisiä käytäntöjä tutkimalla. Antropologiaan ja etnografiaan pohjautuvassa menetelmässä tutkija osallistuu verkkoyhteisön toimintaan. (Kozinets 2010; Kananen 2014.) Vaikka olen itse kirjoittanut tutkimuskohteenani olevaan Syvään päätyyn aikanaan aktiivisesti, tässä tutkielmassa pyrin tekemään havaintoja vain sivusta seuraten. Kozinets korostaa (2010, 56), että verkossa periaatteessa kaikkien löydettävissä olevan sisällön voidaan todeta olevan julkista, jolloin sitä voidaan hyödyntää tutkimuksessa, vaikka sitä ei alun perin tutkimusta varten ole verkkoon tuotettu. Koska tutkimuskohteeni sisältö on saatavilla ilman rekisteröitymistä, koen sen soveltuvan hyvin näihin raameihin.

Kandidaatintutkielman puitteissa voin korkeintaan raapaista netnografisen tutkimuksen pintaa ja soveltaa sen oppeja hyvin rajatussa mitassa. Esimerkiksi perusteellista ja laajaa aineistoa minun ei ole ollut mahdollista kerätä tai käsitellä.

Internetin ilmiöitä tutkittaessa on hyvä muistaa, että tutkimuskenttä muovautuu jatkuvasti uudelleen teknologisen kehityksen ja siitä seuraavien käyttötapojen muutoksen seurauksena. Tämän vuoksi myös käyttämäni käsitteet ovat jatkuvassa muutoksen tilassa, mutta uskon määritelmieni olevan riittävän ajantasaisia.

2.1 Yhteisö ja yhteisöllisyys

Yhteisö ja yhteisöllisyys ovat laajalti teoretisoituja ja monia määritelmiä saaneita käsitteitä. Sanoina ne kuuluvat siihen luokkaan, joita on arkikielessä helppo käyttää, mutta joita on vaikea tarkasti määritellä. Ihminen tunnistaa kuuluvansa yhteisöön tai kokevansa yhteisöllisyyden tunnetta, mutta hän ei välttämättä osaa eritellä tunteensa syytä.

Yhteiskuntatieteissä yhteisöä ja yhteisöllisyyttä on määritelty lukuisilla tavoilla. Laajoja katsauksia näiden käsitteiden historiaan ovat tehneet muun muassa Heikki Lehtonen (1990) sekä brittiläinen sosiologi Gerard Delanty (2003). Käsitteiden limittymisestä johtuen niitä käytetään kirjallisuudessa usein synonyymeina tai epäjohdonmukaisesti. Paikoin termit on myös niputettu yhteen, jolloin on käytetty käsitettä *yhteisyys* (ks. esim. Kangaspunta 2011, 15–34).

Yksinkertaistetusti yhteisön jäsenillä on keskenään jotakin yhteistä, joka erottaa heidät muista ihmisistä ja ryhmistä. Yhteisön rajat eivät ole täsmällisiä, ja niitä voi olla vaikea määrittää. Ne rakentuvat ihmisten vuorovaikutuksessa ja ovat liikkuvia sekä symbolisia, jolloin yhteisön jäsenet saattavat tulkita ne keskenään poikkeavilla tavoilla. (Cohen 1985, 12–14.)

Samoin tunne yhteisöllisyydestä syntyy ihmisten vuorovaikutuksessa, viestinnällisissä prosesseissa (Delanty 2003, 187–188). Viestinnässä käytetty kieli on täynnä sosiaalisia merkityksiä (Arpo 2005, 86–87), joilla voidaan muun muassa erottautua yhteisön ulkopuolisista, ”muista”.

Erottautumisessa ja yhteisön muodostumisessa keskeisessä roolissa on myös kuvitteleminen (Delanty 2003, 188–190). Yhteisön jäsenet kokevat kuvitteellisella tasolla, että jokin yhdistää heitä. Andersonin (2017) mukaan lähes kaikki yhteisöt ovat kuviteltuja. Vain kasvokkaiseen vuorovaikutukseen perustuneet pienet kyläyhteisöt voidaan sulkea tämän ajatuksen ulkopuolelle, eikä niitäkään varmasti. (Emt., 39–40.) Kuviteltuja yhteisöjä ovat siis kaikki yhteisöt, joiden jäsenet eivät tunne toisiaan henkilökohtaisesti. ”Aitoihin” tai ”perinteisiin” yhteisöihin verrattuina nämä eivät ole mitenkään huonompia, vaikka näin on joskus tulkittu. (Nurmiainen 2017, 11.)

On hyvä muistaa, että yhteisön käsite on jatkuvassa muutoksessa. Yhteisöt vuosikymmeniä, vuosisatoja tai vuosituhansia sitten olivat hyvin erilaisia kuin tänä päivänä. Yhteisöön ei olla enää niin sidottuja säädyn, suvun, yhteiskuntaluokan tai kansalaisuuden mukaan, vaan ihminen voi aiempaa vapaammin valita yhteisönsä. (Kangaspunta 2011, 30–31.) Yhteenkuuluvuutta voi tuntea esimerkiksi elämäntyylin tai sukupuolen kautta (Delanty 2003, 187).

Yksi viimeaikaisista yhteisön käsitteen laajentumiseen vaikuttaneista trendeistä on tietokoneiden avulla tapahtuvan kommunikaation yleistyminen (Kangaspunta 2011, 28). Verkon kautta on jatkuvasti helpompaa löytää ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneet samoista asioista kuin itse. Virtuaalista yhteisöllisyyttä onkin kuvattu heimojen kaltaiseksi toiminnaksi, jossa ihmiset liittyvät yhteen yhteisten intressien perusteella (Mäkinen 2009, 82). Yksilöllisyyden korostuttua ihmiset etsivät merkityksiä ja yhteenkuuluvuutta yhteisöistä. Yhteisöt tarjoavat turvaa postmodernissa, pirstaloituneessa maailmassa, jossa epävarmuus on jatkuvasti läsnä. (Delanty 2003, 192–193).

Aiemmin yhteisön nähtiin siis olevan sidoksissa paikkaan ja siellä tapahtuvaan ihmisten vuorovaikutukseen, mutta viimeisimpien vuosikymmenien aikana yhteisön on tulkittu olevan en-

nemmin symbolinen rakenne. Tällaisen rakenteen puitteissa ihmiset luovat identiteettejä ja etsivät merkitystä elämälleen. Todellisuudessa nämä molemmat yhteisön ulottuvuudet ovat yhä läsnä: ihmiset toimivat yhdessä ja kokevat symbolista yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Emt., 2–4.)

Heikki Lehtosen (1990) ajatuksia soveltaen viestinnän tutkija Maarit Mäkinen (2009, 77–93) on tarkastellut yhteisöllisyyttä ”1) vuorovaikutuksessa syntyvänä yhteisyytenä, joka voi ilmetä toiminnallisina yhteisöinä sekä 2) yhteenkuuluvuuden tunteena, joka voi toteutua symbolisina yhteisyysmuotoina”. Kuten lainauksesta on havaittavissa, termejä *yhteisö*, *yhteisöllisyys*, *yhteenkuuluvuus* ja *yhteisyys* on vaikea erottaa toisistaan.

Tästä huolimatta ne eivät ole toistensa synonyymeja. Yhteisö ei edellytä yhteisöllisyyttä; yhteisö on olemassa, vaikka sen jäsenet eivät kokisikaan yhteisöllisyyttä. Täten yhteisö on tila, jossa voidaan toteuttaa yhteisöllisyyden tunnetta, joka syntyy sosiaalisista suhteista. (Heinonen 2008, 14.) Tämänkaltaisen ajatuksen läpi lähestyn tutkielmani tarkempaa kohdetta, verkkoyhteisöjä.

2.2 Verkkoyhteisöt

Käytän tässä tutkielmassa pääsääntöisesti termiä *verkkoyhteisö* puhuessani internetissä sijaitsevista yhteisöistä, mutta tutkimuskirjallisuudessa on käytetty myös käsitettä *virtuaaliyhteisö* samanlaisessa merkityksessä.

Varhaisen verkkoyhteisöjen tutkimuksen keskeisenä teoretisoijana pidetään yhdysvaltalaista Howard Rheingoldia. Hänen mukaansa (1993, 4–5) verkkoyhteisö syntyy, kun joukko ihmisiä keskustelee netissä pidemmällä aikavälillä tavoitteenaan muodostaa henkilökohtaisia ihmissuhteita. Motiivina verkkoyhteisöihin liittymiselle toimivat usein viihteen ja huvin etsiminen (Heinonen 2008, 166–167).

Verkkoyhteisöissä ihmiset toimivat yhdessä samalla tavoin kuin ”oikeassa elämässäkin”, mutta vain ilman fyysistä ulottuvuutta: he kiistelevät, kehuvat ja tukevat toisiaan, pelaavat, jakavat tietoa, juoruilevat, rakastuvat, saavat ja menettävät ystäviä, keskustelevat turhanpäiväisistä asioista ja niin edelleen (Rheingold 1993, 3). Olemuksensa ja vaikutuksiensa osalta verkkoyhteisöt ovat reaalimaailman yhteisöjen kaltaisia, vaikka niissä ei samalla tavoin fyysisesti eletä (Heinonen 2008, 11). Verkkoyhteisöt ovat siis yhtä lailla totta ja olemassaolevia kuin reaalimaailman yhteisöt (Delanty 2003, 172).

Eroavaisuuksiakin on. Reaalimaailman yhteisöihin verrattuna verkkoyhteisöjen kohdalla ihminen voi vielä vapaammin päättää, minkä yhteisön osa hän haluaa tai ei halua olla (Jones 1998,

19). Verkkoyhteisöissä ihmisten tunne yhteisyydestä perustuu perinteisiä yhteisöjä enemmän kommunikaatioon, samalla kun tilan ja paikan merkitys on vähentynyt (Delanty 2003, 185). Rheingoldille verkkoyhteisöt ovat olleet utopistisia paikkoja, joihin paeta todellista maailmaa (emt., 173–174).

Verkkoyhteisöt voivat koostua kokonaan toisilleen vieraista ihmisistä, joilla ei välttämättä ole vahvoja tunnesiteitä toisiaan kohtaan. Tällaista yhteisöä voidaan kutsua ”heikoksi” (engl. *thin*). (emt., 171.) On helppo todeta Andersonia mukaillen, että myös keskustelupalstojen verkkoyhteisöt ovat kuviteltuja, vaikka niiden jäsenet voisivatkin periaatteessa olla kaikki keskenään tekemisissä. Kanssakäyminen kuitenkin tapahtuu usein täysin anonyymisti tai nimimerkkien kautta, joten käyttäjät eivät varsinaisesti tunne toisiaan.

Verkkoyhteisöjä on luokiteltu monin eri tavoin. Kozinets (2010, 63–64) erottelee toisistaan verkkoyhteisöt (*online communities*) ja verkkoon viedyt yhteisöt (*communities online*). Näistä ensimmäiset syntyvät verkossa ja toimivat pääosin siellä, ja jälkimmäiset ovat alkujaan reaalimaailman yhteisöjä, joiden toiminta on levinnyt myös verkkoon. Syvän päädyn kohdalla kyse on ehdottomasti näistä ensimmäisestä.

Kozinetsin jaottelua syventäen Mäkinen (2009, 82–83) puolestaan on jakanut verkkoyhteisöt viiteen ryhmään: paikallisten yhteisöjen virtuaaliset toimintaympäristöt, yhteisistä intresseistä syntyneet verkkoyhteisöt, reaalimaailman yhteisöjen virtuaaliset muodot, ainoastaan verkossa toimivat online-yhteisöt sekä tuotetut yhteisöt. Näistä Syvän päädyn voisi luokitella toiseen ja neljänteen ryhmään. Yhteisön jäsenet keskustelevat yhteisesti kiinnostavista asioista, ja sen toiminta on rajattu nettiin. Hieman yksinkertaisemmin Heinonen (2008, 167) erottelee kaksi verkkoyhteisöistä kaksi ryhmää: vapaa-ajan ja työyhteisöt. Näiden sisälle muodostuu alaryhmiä, kuten peli- ja koulutusyhteisöt.

Verkkoyhteisön käsitteelle on esitetty myös kritiikkiä. Esimerkiksi Veikko Pietilä (2001) on kuvaillut keskustelufoorumien käyttäjäkuntaa ennemmin erimielisten julkisoksi kuin samanmielisten yhteisöksi. Hänen mukaansa samalla alueella toimivat verkkokeskustelijat jakautuvat herkästi vastakkaisiin leireihin, joita toisaalta voi kutsua yhteisöiksi, jotka keskustelussa kohdatessaan muodostavat julkison. Myös Arpon (2005, 295) mukaan näitä yhteisöjä kuvaa usein tapahtuva jakautuminen pienempiin osajoukkoihin mielipide-erojen perusteella, jota seuraa yksimielisyyden vaihe, jota seuraa uusi jakautuminen ja niin edelleen. Yhteisöä osuvampi käsite monelle netin keskusteluryhmälle voisi olla *tila*, jossa käyttäjät voivat kommunikoida keskenään (emt., 89). Käsitteiden ei välttämättä tarvitse olla keskenään ristiriidassa. Kuten alaluvussa 2.1 esitin, Heinoselle (2008, 14) yhteisö *on* tila.

Joka tapauksessa oman kokemukseni mukaan verkkoyhteisön käsite soveltuu Syvän päädyn käsittelyyn, sillä keskustelijat tuntuvat olevan pääosin samanmielisiä alueen keskusteluaiheiden keskeisistä kysymyksistä, ja keskustelut koostuvat ennemmin muiden toimijoiden seuraamisesta kuin väittelystä. Tämän pyrin myös osoittamaan myöhemmin analyysiosiossa. Seuraavaksi esittelen sitä, minkälaisina verkkoyhteisöinä suomalaiset keskustelupalstat on tutkimuksessa nähty.

3 Suomalaiset keskustelupalstat verkkoyhteisöinä

Tässä luvussa käyn läpi sitä, miten suomalaisia keskustelupalstoja on luokiteltu verkkoyhteisöiksi, ja minkälaisia havaintoja niillä ilmenevästä yhteisöllisyydestä on tehty. Tarkoitukseni on tuonnempana soveltaa näitä havaintoja tutkimuskohteeseeni, Syvään päätyyn. Rajaan keskustelupalstojen yhteisöllisyyttä tarkastelevan kirjallisuuden suomalaisiin verkkosivustoihin, sillä niistä on tehty riittävästi tutkimusta tämän kandidaatintutkielman lähdeaineistoksi. Erityisesti 2010-luvulla foorumeita on tutkittu kiitettävän paljon. Aihepiiri näyttää olleen suosittu etenkin pro gradu -tutkielmien tekijöiden keskuudessa.

Yhteisöllisyyden muodostumista tarkastellessani teen vielä kapeamman rajauksen ja keskityn kolmeen keskustelupalstaan: Ylilautaan, Suomi24:än sekä Futisforum²:en. Näin saan käsittelyn pysymään riittävän tiiviinä ja selkeänä. Nämä kolme foorumia eivät liene parhaita verrokkeja analyysiosion Syvää päätyä varten esimerkiksi käyttäjämääriensä vuoksi, mutta niistä tehty tutkimus on kattavinta ja tätä tutkielmaa varten sopivinta, jota olen onnistunut löytämään.

Keskustelupalstoihin liittyy paljon sanastoa, jonka käyttöä on tässä kohtaa hyvä esitellä. Keskustelupalstan ohella toinen yleisesti käytetty termi on *keskustelufoorumi*. Käytännössä sana lyhenee usein pelkäksi *foorumiksi*, joka esiintyykin joidenkin verkkosivustojen, kuten Futisforum²:n sekä Hommaforumin nimessä. Varhaisessa tutkimuksessa on käytetty myös termiä *keskusteluryhmä* (Arpo 2005, 20). Lisäksi osaa keskustelupalstoista kutsutaan *laudoiksi*, joka juontuu englannin termistä *message board*. Keskustelupalstat jakaantuvat usein sisäisesti alueittain, jolloin saman aiheen keskustelut löytää samasta paikasta. Tällöin voidaan puhua *keskustelualueista* tai *alafoorumeista*. Tällaiseksi voidaan luokitella myös Syvä pääty. Yhdellä foorumilla keskustelun käytänteet, diskurssit ja kirjoittamattomat säännöt saattavat vaihdella alafoorumien välillä runsaastikin.

Keskustelupalstoilla viestit kirjoitetaan nimettyjen otsikoiden alle, jonne ne tallentuvat kronologiseen järjestykseen. Tällaisesta kokonaisuudesta käytän tässä tutkielmassa ilmaisua *keskusteluketju* tai lyhyemmin *ketju*. Englanninkieliset lähtötermit *thread* ja *topic* kääntyvät suomeksi myös esimerkiksi *säikeeksi* tai *langaksi* sekä nettikielessä silloin tällöin jonkinlaiseen väännökseen jälkimmäisestä kantasanasta, kuten *topikki* tai *topsu.* Tyypillisesti otsikosta tai viimeistään ketjun ensimmäisestä viestistä käy ilmi, mikä on keskustelun aiheena. Reaaliaikaisesta verkkojuttelusta eli *chattailusta* keskustelupalstojen viestinvaihdon erottaa muun muassa sen eriaikaisuus, jolloin käyttäjä voi osallistua keskusteluun haluamanaan ajankohtana, ja vastata ketjuihin tallentuneisiin viesteihin (Varjus 2008, 25).

Keskustelupalstat ovat osa sosiaalista mediaa, vaikka näin ei aina mielletä. Niiden sisältö saattaa kuitenkin poiketa selvästi sosiaalisen median sovelluksista. (Harju 2018, 52.) Vaikka sovellukset ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana nousseet huimaan suosioon, eivät perinteisemmät keskustelupalstat ole kuihtuneet pois. Yksi keskeisistä eroista näiden välillä on se, että yksilöllä on keskustelupalstoilla paljon vähemmän mahdollisuuksia kontrolloida vastaan tulevia viestejä kuin esimerkiksi Facebookissa tai Twitterissä. (Vaahensalo 2017, 47–49.) Keskustelupalstoilla törmää siis muuta sosiaalista mediaa varmemmin omasta ajattelusta poikkeaviin mielipiteisiin. Seurauksena voi olla ajattelun muuttuminen tai kääntyminen omaan kuplaan entistä vahvemmin. (Harju 2018, 53.) Toisaalta foorumeilla keskustelujen kokonaisuus on helpommin hallittavissa ja käyttäjä tietää, mistä etsiä tietyntyyppistä keskustelua.

3.1 Keskustelupalstojen luokittelua

Suomalaisten keskustelupalstojen kirjo on laaja. Foorumeita löytyy kaikenlaisille yhteisöille, ja niitä käytetään monipuolisista syistä. Joukossa on niin yleispalstoja kuin yhteisen mielenkiinnon kohteen tai harrastuksen ympärille muodostuneita alustoja. (Vaahensalo 2017). Näistä ensimmäisillä käydään siis keskustelua kaikesta mahdollisesta painottamatta sen erityisemmin mitään aihepiirejä. Tällaisia sivustoja ovat muun muassa Suomi24, Ylilauta sekä globaalisti hyvin suosittu Reddit.

Tietyn aiheen ympärille rakentuneita erikoistuneita suomalaisia verkkoyhteisöjä ovat tai ovat olleet muun muassa jääkiekkoon keskittynyt verkkolehti Jatkoaika.com keskustelupalstoineen, jalkapallofoorumit Futisforum ja Futisforum² sekä Muusikoiden.net. (Vaahensalo 2017, 41–42.) Poliittisia ja yhteiskunnallisia asioihin erikoistuneista keskustelupalstoista Vaahensalo (emt., 45–47) mainitsee Hommaforumin, Murha.infon sekä MV-lehden foorumin. Näistä viimeksi mainittu on sittemmin lakannut toimimasta. Näitä palstoja on yhdistänyt kirjoittamiseen vaadittu rekisteröityminen sekä ”vaihtoehtoinen keskustelu” monesti kiistanalaisista ja tulenaroista aiheista.

Myös erikoistuneilla foorumeilla keskustelu usein jatkuu käyttäjiä yhteiseen mielenkiinnon kohteeseen liittyvien aiheiden ulkopuolelle, mutta valtaosa osallistujista on päätynyt verkkosivulle alun perin kiinnostuksen kohteensa johdattelemana.

Suomesta löytyy myös keskustelupalstoja, jotka ovat jo ylläpitäjän toimesta suunnattu ensisijaisesti tietylle demografiselle ryhmälle. Tällainen foorumi on esimerkiksi nuorille tytöille suunnatun *Demi*-lehden keskustelupalsta Demi.fi. Toisaalta käyttäjäkunnan, *demittäjien*, arvellaan olevan heterogeenisempää kuin lehden lukijakunnan, ja mukana on enemmän esimerkiksi poikia sekä

jo täysi-ikäisiä naisia. (Lehtisalo 2011, 79–80.) Tämänkaltaiset foorumit eivät siis aivan samalla tavalla perustu yhteisen kiinnostuksen kohteen ympärille, vaikka käyttäjät saattavatkin lähtökohtaisesti olla kiinnostuneita samoista asioista. Toisena esimerkkinä tämäntyyppisestä keskustelupalstasta toimii homo- ja bi-miehille suunnattu Ranneliike.net (Vaahensalo 2017, 42). *Vauva*-lehden keskustelupalsta Vauva.fi:n ensisijaista käyttäjäkuntaa ovat puolestaan äidit (Varjus 2008, 32–36). Vaikka muillakin keskustelupalstoilla demografinen rakenne saattaa jäädä homogeeniseksi, tämä ryhmä eroaa niistä siinä, että käyttäjäkunta on näillä foorumeilla kaikista olennaisin ominaispiirre.

Karkeasti jaoteltuna suomenkieliset keskustelupalstat jakautuvat siis kolmeen pääryhmään. Yleisfoorumeilla keskustellaan lähestulkoon mistä tahansa aiheista, ja ne ovat ensisijaisesti keskittyneitä keskusteluun itsessään, eivät tietyn aihepiirin ympärille. Erikoistuneet foorumit puolestaan ovat ensisijaisesti muodostuneet samasta asiasta kiinnostuneiden käyttäjien keskustelupaikaksi, joskin niilläkin keskustelulle muista aiheista on usein perustettu omat alueensa. Kolmantena ryhmänä voidaan pitää foorumeita, jotka on suunnattu ensisijaisesti tietylle väestönosalle. Näillä keskustellaan kohderyhmää kiinnostavista asioista, mutta myös muunlaisista aiheista.

Luonnollisesti kaikki suomalaiset keskustelupalstat eivät sovellu yksiselitteisesti tämänkaltaiseen jaottelun raameihin, mutta yksityiskohtaisempi tarkastelu ei tämän tutkielman kannalta ole kannattavaa.

3.2 Yhteisöllisyyden syntyminen ja ilmeneminen foorumeilla

Tässä alaluvussa paneudun yhteisöllisyyden tunteeseen ja sen syntymiseen sekä ilmenemiseen kolmen suomalaisen keskustelupalstan kautta, kuten ylempänä mainitsin. Pyrin lopuksi summaamaan havainnot selkeäksi kokonaisuudeksi.

Yleisistä keskustelupalstoista, jotka eivät muodostu tietyn kiinnostuksen kohteen ympärille, voi olla kokonaisuudessaan vaikeaa puhua yhteisöinä tai väittää, että niiden käyttäjät kokisivat keskenään voimakasta yhteisöllisyyttä. Tällaisia palstoja ovat muun muassa suositut Suomi24 ja Ylilauta. (Vainikka ja Harju 2019, 104.) Toisaalta yhteisöllisyyttä voi ilmetä näiden keskustelupalstojen erillisillä alueilla. Tämän vuoksi esimerkiksi Ylilautaa on tutkimuksessa lähestytty usein yksittäisten alueiden kautta. Tähän tutkielmaan olen sisällyttänyt havaintoja neljältä alueelta: Maahanmuutto ja monikulttuuri, Ihmissuhteet, Hikikomero sekä Sota ja armeija.

Kuvalautafoorumi Ylilauta syntyi vuonna 2011 kahden suomalaisen kuvalaudan, Lauta.netin ja Kotilaudan yhdistyessä (Uotila 2013, 18). Sivusto on suomalaisista keskustelupalstoista yksi suo-

situimmista. Suosiota selittävät muun muassa käyttäjien anonymiteetti ja laaja sananvapaus, jonka seurauksena keskustelu on paikoin kaukana hyvän maun rajoista. Käyttäjäkuntaa on pidetty suhteellisen nuorena ja miesvaltaisena. Kirjoittamiseen ei vaadita rekisteröitymistä, mikä madaltaa osallistumisen kynnystä. (Emt., 11–12.)

Eliisa Vainikan (2019, 13–15) mukaan Ylilaudalla vallitsee selkeä ”kuviteltu me”, jonka kautta käyttäjät tuntevat yhteenkuuluvuutta. Yhdistävinä tekijöinä pidetään maskuliinisuutta, tietynlaista nörttiyttä ja erilaisuutta ”normaaleista” ihmisistä. Juuri erottautuminen ja ”muiden” hylkiminen tuntuu olevan yleistä monella Ylilaudan alueella.

Esimerkiksi Maahanmuutto ja monikulttuuri -alueen kirjoituksissa on havaittu selkeää ”me vastaan muut” -ajattelua, jossa turvapaikanhakijoihin kielteisesti suhtautuvat käyttäjät erottautuvat muista, tässä tapauksessa turvapaikanhakijoista ja heihin myönteisesti suhtautuvista eli suvaitsevaisista ihmisistä, joita pilkataan ”suvakeiksi”. Alueella tuntuu vallitsevan konsensus kielteisistä asenteista turvapaikanhakijoita ja islamia kohtaan. Yleinen epäluulo ulkomaalaisia ja erinäköisiä ihmisiä kohtaan ilmenee rasismina. (Kärkkäinen 2016, 31–37.) Yhteisöllisyys alueella rakentuu usein jaetun vertaistiedon varaan. Käyttäjät jakavat tietoa – todenperäistä tai fiktiivistä – ja saavat vastakaikua muilta samanmielisiltä. (Emt., 55–58.)

Ihmissuhteet-alueella puolestaan rakentuu maskuliininen miesten yhteisö, jossa naisvihamielisellä diskurssilla on osansa. Yhteisö vahvistuu affektiivisten käytäntöjen kautta. Ihmissuhteet-alueella vihaa ja katkeruutta naisia kohtaan ilmaistaan stereotyyppien, vastakkainasettelun ja muiden retoristen keinojen avulla. Näillä keinoilla saatetaan ajaa kuvitellusta kollektiivista poikkeavia pois yhteisöstä. Keskeistä tämän ilmiön yhteydessä onkin huomioida kuvitteellisuus. Todellisuudessa Ylilaudan käyttäjäkunta lienee paljon oletettua heterogeenisempää. Lisäksi näkemys kollektiivisesta identiteetistä määrittyy kunkin käyttäjän omasta näkökulmasta, jolloin käsitykset saattavat vaihdella runsaasti. (Vainikka 2019, 11–21.)

Toisena kantavana teemana Ylilaudalla voi esittää käyttäjien samankaltaiset kokemukset todellisessa maailmassa ja elämässä. Hikikomero-aluetta, jonka käyttäjiä yhdistävät yksinäisyyden kokemus ja sosiaalisen kanssakäymisen koettu vaikeus, on luonnehdittu erilliseksi yhteisöllisyyden saarekkeeksi (Vainikka ja Harju 2019, 107). Yhteisöllisyys Hikikomerossa rakentuu siis jaetuille kokemuksille samantyyppisistä elämäntilanteista, joihin kuuluu työttömyyttä, yksinäisyyttä, mielenterveysongelmia ja taloudellista epävarmuutta (emt., 117).

Sota ja armeija -alueella yhteisöllisyys syntyy ryhmäytymisen kautta, jonka taustalla ovat samankaltaiset kokemukset reaalimaailmassa. Alueella julkaistut varusmieshuumoria sisältävät meemit käsittelevät asioita, joista monella alueen käyttäjistä on kokemusta. (Närä 2019, 75.) Alue

on epäilemättä verkkoyhteisö, mutta tässä tapauksessa voisi sanoa olevan kyse myös Kozinetsin kuvailemasta verkkoon viedystä yhteisöstä, jossa yhteenkuuluvuuden tunne rakentuu alun perin reaalimaailman pohjalta. Vaikka käyttäjät tuskin tuntevat toisiaan ja asuvat ympäri Suomea, heitä yhdistää kokemus puolustusvoimissa palvelemisesta.

Yleisemmällä tasolla myös kielellä ja kirjoittamattomilla säännöillä on tärkeä rooli Ylilaudalla, erityisesti erottautumisen kautta. Ummikolle erikoiselta näyttävä slangi nostaa kynnystä osallistua keskusteluun ja samalla liittyä yhteisöön. (Uotila 2013, 64.) Myös Ylilaudan käyttäjien toisistaan käyttämä termi ”nyymi”, joka on johdettu anonyymista, korostaa tiettyä vertaisuutta ja yhteenkuuluvuutta (emt., 57).

Toinen tähän tutkielmaan valikoitunut sivusto, Suomi24, on niin ikään yksi Suomen suurimmista ja aktiivisimmista keskustelupalstoista. Rekisteröitymistä viestien lukemiseen tai kirjoittamiseen ei vaadita. Tutkimuksissa Suomi24 on osoittautunut käyttäjissään ristiriitaisia tunteita herättäväksi foorumiksi. Auli Harju (2018, 70–71) kuvailee Suomi24:ä kontaktivyöhykkeeksi, jossa sekä myönteisiä että kielteisiä tunteita syntyy ihmisten kohdatessa käyttäjiä oman kuplansa ulkopuolelta.

Myönteisistä tunteista Suomi24:llä paikoin ilmenevä yhteisöllisyys ja kokemus yhteisön jäsenyydestä syntyvät muutaman tekijän kautta. Tällaisia myönteisiä tunteita nostattavat kokemusten jakaminen, muiden käyttäjien auttaminen sekä avun vastaanottaminen itse. (Emt., 71.) Vertaistuella on siis Hikikomeron tapaan keskeinen rooli myös Suomi24:llä. Se ilmenee usein tiedollisena ja kokemuksellisena tukena. (Vainikka ja Harju 2019, 106–108.) Myös Suomi24:llä yhteisöllisyyden tunne vaihtelee alueittain. Joidenkin aiheiden keskustelijat kokevat itsensä huomattavasti useammin yhteisöksi kuin toisen. (Harju 2018, 57.)

Suomi24:n käyttäjistä Citizen Mindscapes -hankkeen tutkimukseen vastanneista lähes puolet koki löytäneensä foorumilta itselle tärkeän ryhmän. Toisten ihmisten kohtaaminen verkossa on voimauttanut ja muuttanut monien elämää onnellisemmaksi. (Emt., 61–62.) Osa Suomi24:n käyttäjistä on löytänyt foorumista paikan, jossa voi vapaasti ilmaista esimerkiksi maahanmuuttoa koskevia poliittisia mielipiteitään, joita ei esiinny valtavirtajulkisuudessa. Tällöin voidaan puhua keskustelupalstalla vallitsevasta vastajulkisuudesta. (Vainikka ja Harju 2019, 110–113.)

Kuten todettua, Suomi24:llä koetaan myös kielteisiä tunteita. Negatiivista ilmapiiriä ovat luoneet esimerkiksi asiattomuus, häiriköinti, kiusaaminen, vihapuhe ja trollaus. Kielteisten tunteiden lähteenä nähdään muut keskustelijat. Osalle käyttäjistä tämänkaltaiset ilmiöt ovat johtaneet Suomi24:n käytön vähentämiseen tai kokonaan uuden foorumin etsimiseen. (Harju 2018, 62–65.)

Nämä kaksi yllä esiteltyä keskustelupalstaa ovat siis niin sanottuja yleisfoorumeita. Seuraavaksi käsiteltävä Futisforum² (tuonnempana myös FF2) poikkeaa näistä siten, että se on alkujaan luotu erityisesti jalkapallokeskustelua varten. Sivusto on suurin suomalainen jalkapalloon keskittynyt foorumi. Keskustelua käydään myös lukuisista muista aiheista politiikasta elokuviin ja niin edelleen. Rekisteröityneitä käyttäjiä toukokuussa 2020 on yli 60 000 ja kirjoitettuja viestejä yli 12 miljoonaa (Futisforum² 2020). Muut kuin jalkapalloa koskevat keskustelut ovat nähtävissä vain rekisteröityneille käyttäjille, ja kirjoittaminen vaatii alueesta riippumatta käyttäjätunnuksen. Sivustosta viime vuosina tehtyä tutkimusta on runsaasti.

FF2:lla ilmenevää jalkapallokannattajien yhteisöllisyyttä pro gradu -tutkielmassaan havainnoinut Arimo Laakkonen (2016) erottelee joitakin keskeisiä sivustolla ilmeneviä yhteisöllisyyden rakennuspalikoita. Foorumin käyttäjiä näyttävät yhdistävän yhteisölle ominainen kielenkäyttö sekä vastakkainasettelu jääkiekkokannattajien kanssa. Lisäksi FF2:lla ilmenee sisäinen jakolinja kotimaisten ja ulkomaisten seurojen kannattajien kesken. FF2:n yhteisön kannalta kaikkein tärkeimpänä näistä tekijöistä Laakkonen pitää kielellisiä erikoisuuksia (emt., 61). Näitä ovat erilaiset meemit, hokemat ja sekä slangi, joiden ymmärtäminen vaatii yhteisön kulttuurin ja identiteetin tuntemista (emt., 37–40). Tyypillisesti tällaiset tietylle ryhmälle ominaiset puhetavat myös kehittyvät jatkuvasti (Arpo 2005, 295).

FF2:lla esiintyvää jalkapallokannattajia koskevaa termistöä ja sanojen konnotaatioita on omalla tahollaan tutkinut myös Eino Lindberg (2017). Hän havainnoi, että erityisesti positiivisesti latautuneet sanat korostavat FF2:n merkitystä yhteisönä (emt., 38). Kannattajayhteisön ulkopuolisista henkilöistä saatetaan käyttää halventavaa sanastoa (emt., 56, 65). Näin vahvistuu siis asetelma ”meistä ja muista”. Sekä Laakkonen (2016, 48–59) että Lindberg (2017, 37–40, 68) nostavat tutkielmissaan esille jalkapallo- ja jääkiekkokannattajien välisen jännitteen, joka FF2:lla konkretisoituu herjaavana kielenkäyttönä yhteisön ulkopuolisia, siis jääkiekon ystäviä, kohtaan.

FF2:n käyttäjien, eli pääasiassa jalkapallokannattajien, keskuudessa ilmenevää urheilunationalismia tutkinut Renne Ohtonen (2018, 71) on tullut tulokseen, että kansallistunnetta ennemmin käyttäjiä yhdistää Suomen miesten jalkapallomaajoukkueen kannattaminen ja jäsenyys FF2:lla. Siten esimerkiksi Suomea ei kannateta yli lajirajojen, vaan esimerkiksi jääkiekkomaajoukkueisiin saatetaan suhtautua kielteisesti. Yhteisöllisyys kumpuaa siis yhteisestä kiinnostuksen kohteesta, suomalaisesta jalkapallosta sekä muiden lajien kannattajista erottautumisesta.

Kun kaikkia yllä esitettyjä seikkoja tarkastelee yhdessä, erottuu joukosta muutama keskeinen yhteisöllisyyden rakennuspalikka. Yksi keskeinen osa yhteisönä olemista ja yhteisöllisyyden tuntemista on selkeä tunne ”meistä”, joka poikkeaa jotenkin kaikista muista eli yhteisön ulkopuoli-

sista. Yllä esitetty samanmielisten selkeä erottaminen toisin ajattelevista ei ole harvinaista keskustelupalstoilla (Vainikka ja Harju 2019, 109). Tätä eroa saatetaan pyrkiä korostamaan oman yhteisön käytänteissä. Tällöin keskustelupalstan diskurssissa saattaa muodostua tyypilliseksi herjaava ja vihamielinen suhtautuminen muihin, kuten Ylilaudalla ja FF2:lla on havaittu.

Kielellä ei luoda yhteisöllisyyttä pelkästään vastakkainasettelun kautta, vaan me-henkeä vahvistetaan myös tietylle yhteisölle ominaiselle slangilla, joka voi vieraalle vaikuttaa omituiselta. Kielellisillä keinoilla muodostuvaan yhteisöllisyyteen liittyy läheisesti myös useilla foorumeilla kirjoittamiseen vaadittu käyttäjänimi, jolla voi niin ikään ilmaista jotain, minkä vain yhteisön jäsenten oletetaan ymmärtävän. Tällainen ilmiö on nähtävissä erityisesti yhden teeman ympärille koostuneilla keskustelupalstoilla (Hämäläinen 2016, 402).

Kolmantena keskustelupalstoilla yhteisöllisyyttä luovana tekijänä voidaan pitää käyttäjien kertomia yhteneväisiä kokemuksia reaalimaailmasta. Omia kokemuksia ja tietämystä jakamalla annetaan vertaistukea sitä kaipaaville. Toisaalta kokemukset voidaan esittää samastuttavan huumorin muodossa.

Havainnot osoittavat sen, että foorumit todella ovat verkkoyhteisöjä, joissa ihmiset kokevat yhteenkuuluvuutta ja toisintavat sitä rakentavia käytäntöjä. Tiivistetysti voidaan todeta, että yhteisöllisyyttä suomalaisilla keskustelupalstoilla luodaan erottautumalla yhteisön ulkopuolisista, omalla puhetavalla ja vertaistuen kautta. Seuraavassa luvussa tarkastelen sitä, miten Syvä pääty täsmää tässä luvussa esittämiini havaintoihin.

4 Syvä pääty verkkoyhteisönä

Tässä luvussa esittelen tarkemmin Punk in Finlandin keskustelupalstana sekä avaan hieman Syvän päädyn historiaa, jotta tutkimuskohteeni olisi helpommin hahmotettavissa. Samalla pyrin sijoittamaan sen perustellusti alaluvussa 3.1 esittelemäni luokittelun mukaisesti suomalaisten keskustelupalstojen joukkoon.

Tämän jälkeen tarkastelen, miten ylempänä kokoamani yhteisöllisyyttä keskustelupalstoilla rakentavat tekijät täsmäävät Syvään päätyyn. Tämän teen tutkimalla alueen keskusteluketjujen otsikoita. Perusteellisempaan keskustelujen tai viestien tutkimiseen minulla ei valitettavasti tämän tutkielman puitteissa ole mahdollisuutta.

4.1 Punk in Finland

Punk in Finland -foorumi (tuonnempana myös PIF) on alkujaan toiminut nimensä mukaisesti punkista ja muusta raskaasta musiikista kiinnostuneiden henkilöiden keskustelualustana. Sittemmin käyttäjäkunta ja keskusteluaiheiden kirjo ovat laajentuneet, mutta merkittävä osa keskustelusta liittyy yhä musiikkiin. Viestejä on mahdollista lukea ilman käyttäjätunnusta, mutta kirjoittaminen vaatii rekisteröitymisen. Toukokuussa 2020 rekisteröityneitä käyttäjiä on yli 9 500 ja kirjoitettuja viestejä yli 10 000 000. (Punk in Finland 2020a.)

Verkkosivuja arkistoivasta Internet Archivesta ensimmäiset jäljet PIF:n keskustelupalstasta löytyvät vuodelta 2004 (Internet Archive 2020). Itse en havaintoja varhaisemmasta kirjoittelusta ole muualta löytänyt, vaikka tämä mahdollisuus on tietysti olemassa. Joka tapauksessa foorumi on ollut toiminnassa yli 15 vuotta.

Vaikuttaa siltä, että PIF on jäänyt tutkimuksessa muiden foorumien varjoon, sillä siihen keskittynyttä kirjallisuutta ei tunnu löytyvän samalla tavoin kuin useasta muusta suomalaisesta keskustelupalstasta. PIF:ia ei mainita esimerkiksi Elina Vaahensalon (2017) suomalaisten keskustelupalstojen historiaa kartoittavassa artikkelissa, edes musiikin, alakulttuurien ja harrastajien ympärille muodostuneiden foorumeiden yhteydessä.

Yhdeksi syyksi vähäiseen akateemiseen huomioon arvelen PIF:n hallittavuuden vaikeutta. Keskustelu on löyhästi moderoitua ja haarautuvaa, ja paljon sisäpiirihuumoria sisältäviä viestejä kirjoitetaan vilkkaaseen tahtiin. Sivuston voisi luokitella yhdeksi niistä suomalaisista foorumeista, joilla Vaahensalon (emt., 49) mukaan viestien sallitaan lähenevän tajunnanvirtaa. Hallittavuuden

vaikeutta lisää myös se, että rekisteröitymisvaatimuksesta huolimatta käyttäjät voivat vaihtaa käyttäjänimeään rajattomasti, jolloin esimerkiksi vanhoihin viesteihin viittaaminen voi osoittautua hankalaksi.

Joka tapauksessa tästä tutkimattomuudesta johtuen koen oman työni tervetulleeksi, vaikka pystyn tässä keskittymään varsinaisesti vain pieneen osaan PIF:sta. Aihepiirien mukaan jaettuja alueita foorumilla on kolmetoista. Tutkimuskohteeni Syvä pääty sijaitsee alueella Mahdollisimman yleistä.

4.2 Syvä pääty keskustelualueena

Aloitan tämän osion yleiskuvalla Syvästä päädystä ja sen kattamista keskustelunaiheista (Punk in Finland 2020b). Johdantoluvun alussa esittämäni lainaus on tässä kohtaa avuksi. ”Wannabe-poliitikoilla, profeetoilla ymv. erikoisjengillä” viitataan erilaisiin vaihtoehtoista politiikkaa erityisesti netissä ajaviin tahoihin. Näistä suurta osaa yhdistää esimerkiksi kansallismielisyys, maahanmuuttokriittisyys, arvokonservatiivisuus ja eliitinvastaisuus. Osa näistä toimii lähes kokonaan netissä, osa taas raportoi esimerkiksi mielenosoituksistaan sekä muista tapahtumistaan tai projekteistaan sosiaalisen median alustoilla. Oman seurantansa ovat saaneet myös eräät vakiintuneemmat ja tunnetummat poliittiset toimijat, kuten jotkut perussuomalaisten näkyvimmistä poliitikoista.

Tutkielman otsikossakin siteerattu lainauksen loppukaneetti, ”extra sackey”, näyttänee maallikosta oudolta. ”Sackey” on PIF:lla silloin tällöin esiintyvä humoristinen ”englanninnos” sanasta sakea (usein myös ”sakia”), jolla viitataan jonkinlaiseen omituiseen, hämärään, raskaaseen sisältöön. Tässä tapauksessa lukijaa halutaan siis huomauttaa, että aiheet, joiden ympärille keskustelu muodostuu, saattavat olla erityisen outoja, ”pimeitä”. Nimen Syvä pääty näen viittavaan alueen keskusteluaiheiden kirjoon kielikuvallisena ”internetin syvänä päätynä”, johon vaaditaan kokemusta ”sakeiden” ilmiöiden seuraamisesta.

Alue on luettavissa ilman rekisteröitymistä foorumille, mutta kirjoittaminen vaatii käyttäjätunnuksen. Toukokuun alkuun mennessä kuluvan vuoden aikana Syvässä päädyssä keskustelua on käyty 58 otsikon alla, joista jokunen erottuu muista selvästi aktiivisempina. Viestien määrät ketjuissa vaihtelevat alle kymmenestä kymmeniin tuhansiin. Kuvissa 1, 2 ja 3 on esillä viisikymmentä viimeksi kommentoitua ketjua (iltapäivällä 5.5.2020). Näistä saanee kuvan siitä, minkälaiset aiheet ovat alueella suosiossa.

Topics	Replies	Views	Last post
Tähän kettinkiin VAIN skriimilinkit. Ei sössötystä! by Oskari Laakeri » 15 Dec 2018, 14:48	1659	263169	by salilta tuttu hevari Today, 11:31
Syvän päädyn ykkösdivari. by **Rage Kandelin** » 03 Sep 2018, 18:33	9107	505268	by Donald Gump 7 minutes ago
Täällä seuraamme Junes Lokan (ASY) valtuustokautta by Elmeri suosittelee » 10 Apr 2017, 22:10	7865	550438	by Jäätynyt ATK-Tuukka 12 minutes ago
laura "huhtis 'ctrl+c ctrl+v'" huhtasaaaren twittersekoiluthread by savon teknomilitia (virallinen) » 06 Aug 2018, 03:06	8075	483935	by punkhank 24 minutes ago
Täällä seurataan Suomen Kansa Ensin r.p.:n kirottua vaalikautta by Persujen istumapaikka » 11 Dec 2018, 11:49	46770	1625324	by Turmiollinen Ruotsin Linja Today, 15:43
Reformi uusi jytky by Laku » 03 Nov 2016, 17:44	31791	1138920	by Jurri-Tiina Today, 15:37
A. Lindell ym. persutaide by Elmeri suosittelee » 24 Oct 2018, 22:16	306	43107	by **Eine kleine Klaus Meine** Today, 15:29
Jukka Davidsson -tilanneseuranta by Vihtiläinen kellarininja » 10 Apr 2020, 17:22	139	10857	by joku argumentaatiovirhe Today, 15:20
Dosentti Johan Bäckman by Buddy Love » 11 Oct 2012, 19:56	1317	112138	by Telkkä Today, 14:16
Täällä seuraamme Toimittajaliiton nousua ja tuhoa by Oskari Laakeri » 17 Dec 2019, 17:11	1747	114833	by **Eine kleine Klaus Meine** Today, 12:39
Jani Mäkelä, tyhmä jopa persuksi by RANKKANA » 19 Feb 2019, 05:09	4006	266659	by Turmiollinen Ruotsin Linja Today, 11:24
Hommawatch: tänne kaikki hompanssien näppäinoksennukset by Radikalisoitunut hipsteri » 05 May 2015, 19:39	10920	915514	by Salajulkku Today, 10:37
Reinikainen: natsipartiot go go by Nakke Nukettaja » 05 Jan 2016, 14:26	9164	634593	by Kommarisosialistin värisuora Yesterday, 20:57
Syvä pääty kuvin by **Rage Kandelin** » 19 Sep 2018, 23:56	2290	244571	by Kommarisosialistin värisuora Yesterday, 19:36
Käärmeöljyä eli Syvän päädyn terveyshommelit by Vihtiläinen kellarininja » 11 Apr 2020, 18:23	25	3384	by **Aasi Onkimies** Yesterday, 14:43
kansallisosialistit (sit.) sattumalta samassa paikassa 6.12. by pahaoloneuvos » 14 Nov 2016, 22:14	14008	937824	by Radlerradikaali Yesterday, 11:46
Hännikäisgate - Mitä mieltä? by Laine » 03 Mar 2015, 13:40	3517	247572	by Lahja 03 May 2020, 21:17

Kuva 1. Syvän päädyn viestiketjuja 5.5.2020 klo 16.44.

Jouko Pihon uusi ketju by Piho » 07 Aug 2013, 01:34	3412	136547	by tauti 15 Apr 2020, 13:26
Tuukka Kurun oma topsu by **Trollface-mies** » 07 May 2019, 18:41	262	44790	by joku argumentaatiovirhe 14 Apr 2020, 17:48
Väestönvaihto - teoria & käytäntö by Erikoistutkija Hauberi » 14 Nov 2018, 15:17	52	9650	by Iso lsd-näyttö 14 Apr 2020, 17:35
Seppo Lehto by Naantalin seksuaalimaagikko » 04 Jan 2019, 15:47	184	35856	by dikäli mikäli 14 Apr 2020, 13:35
N: Vastikkeeton natsi töräyttelee taas! (grand unified Jari Ehrnrooth -topik) by **Eristyislaatuinen nautasuhde** » 01 Oct 2016, 19:58	725	53268	by **Eristyislaatuinen nautasuhde** 14 Apr 2020, 12:59
Täällä seurataan menininininistien paruntaa by Nahkanuijan nuupauttaja » 28 Nov 2015, 13:07	411	47273	by punkhank 14 Apr 2020, 01:21
[:] Tervehdys! continued [:] by Robin Huudi » 15 Apr 2019, 16:48	201	32601	by Robin Huudi 13 Apr 2020, 22:13
Pisnis seis ja hallitus vaihtoon eli rajakkipersulandian boikotit by Vihtiläinen kellarininja » 12 Jan 2020, 00:47	77	18083	by punkhank 13 Apr 2020, 18:48
N: Sininen Risti jeesaa finski-poikia vaan by Elmeri suosittelee » 04 Oct 2015, 22:18	268	33794	by punkhank 13 Apr 2020, 17:43
Geurt "Marco" de Wit ja Eduskuntavaalien äänimäärä: POLLIN TULOKSET ! by punkhank » 11 Apr 2019, 17:20	159	14500	by punkhank 13 Apr 2020, 14:29
SkeneNews: Markus Jansson: Taisteluni by perse on myyty » 16 Jun 2015, 08:08	554	83360	by puuhast runggar 13 Apr 2020, 13:53
Tänne kämyisimmät vaalimainokset yms by sikakyttä » 07 Apr 2019, 19:32	41	6025	by Kommarisosialistin värisuora 13 Apr 2020, 02:42
Keltaliivitopic - Täällä seuraamme Suomen supersakeaa keltaliiviskeneä by Oskari Laakeri » 16 Feb 2019, 15:02	452	24472	by punkhank 13 Apr 2020, 00:17
Tänne kootut Hanhismit by Oskari Laakeri » 09 Jan 2019, 13:04	124	33193	by punkhank 12 Apr 2020, 22:27
Täällä tarkkailemme miten Jussi Niinistö ottaa paikkansa syvän päädyn pohjasedimentistä by **perään kuulutettu asiakeskustelu** » 01 Mar 2019, 14:55	61	20897	by tuhti matami 12 Apr 2020, 16:55
Syvän päädyn kriisi by **Trollface-mies** » 07 Jun 2019, 21:23	92	24373	by puolueen kiistaton naisjäsen 12 Apr 2020, 11:16
N: TV7 on nyt TV1488 by oopperan ummetus » 09 Feb 2018, 15:51	246	41277	by punkhank 11 Apr 2020, 19:18

Kuva 2. Syvän päädyn viestiketjuja 5.5.2020 klo 16.44.

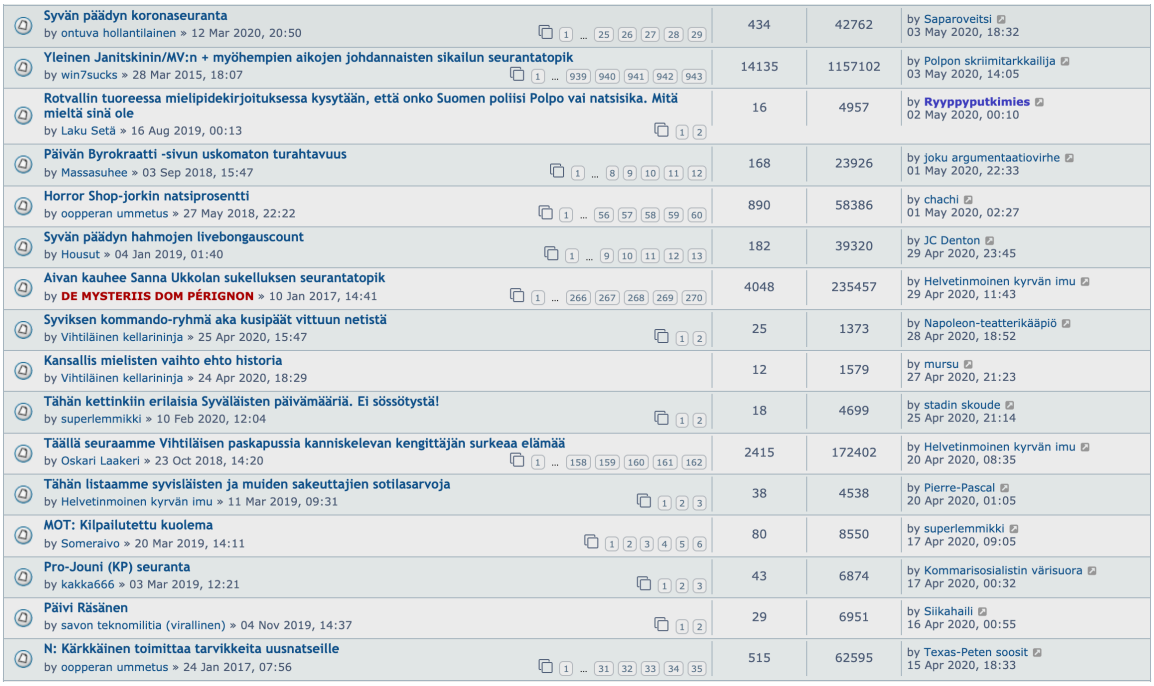

Kuva 3. Syvän päädyn viestiketjuja 5.5.2020 klo 16.44.

Joukossa on joidenkin yksittäisten valtavirran poliitikkojen seuraamiseen tarkoitettuja ketjuja. Nämä keskustelut käsittelevät esimerkiksi perussuomalaisten europarlamentaarikko Laura Huhtasaarta sekä saman puolueen kansanedustajaa Jani Mäkelää, kristillisdemokraattien kansanedustaja Päivi Räsästä sekä entistä puolustusministeriä, sinisten Jussi Niinistöä. Aiheiden joukossa muita poliittisia toimijoita ovat muun muassa Oulun kaupunginvaltuutettu Junes Lokka, pienpuolue Suomen Kansa Ensin, kansallissosialistinen Pohjoismainen Vastarintaliike sekä MV-lehti ja sen edesmennyt entinen päätoimittaja Ilja Janitskin. Syvään päätyyn mahtuu myös keskustelua muun muassa salaliittoteorioista, toimittajista, vaihtoehtomedioista sekä useista YouTubessa ja muissa sosiaalisissa medioissa toimintaansa ja mielipiteitään esittelevistä yksityishenkilöistä.

Keskustelua esimerkiksi kansallismielisiksi itseään kutsuvista liikkeistä ja valtavirran poliitikoista on PIF:lla ollut epäilemättä ennen Syvän päädyn perustamistakin. Tätä keskustelua on käyty ainakin Mahdollisimman yleistä -alueella.

Oman alueensa edellä esitelty aiherypäs sai heinäkuussa 2018, kun samankaltaisia aiheita käsittelevien ketjujen määrä ja keskustelujen aktiivisuus kasvoivat suureksi. Viestien volyymien runsaan kasvamisen voi arvioida alkaneen kevättalvesta 2017. Tällöin keskusteluketju ”Rajat kiinni! - mielenosoitusten seurantatopic OSA 1” vakiintui paikaksi keskustelulle, joka koski Helsingin keskustassa ensin Paasikiven aukiolla ja sitten Rautatientorilla yli neljä kuukautta seissyttä maahanmuuttovastaista Suomi Ensin -ryhmän mielenosoitusleiriä.

Tammikuussa 2016 avatussa keskusteluketjussa käsiteltiin aiemmin muita Rajat Kiinni! -liikkeen ja Suomi Ensin -ryhmän mielenosoituksia, mutta keskustelu keskittyi nopeasti seuraamaan 10. helmikuuta 2017 alkaneen (Helsingin Sanomat 2017a) mielenosoituksen ympärillä tapahtuvaa. Kyseessä oli vastamielenosoitus niin ikään Helsingin keskustassa olleelle Oikeus elää -mielenosoitukselle, joka vastusti kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden ihmisten kotiuttamista. Helmikuusta kesäkuuhun jatkuneet mielenosoitukset herättivät laajalti huomiota myös perinteisessä mediassa (ks. esim. Apu 2017; Helsingin Sanomat 2017b).

Suomi Ensin -ryhmän leiristä – jota sen jäsenet kutsuivat myös *Suomi-Maidaniksi* Kiovan Itsenäisyydenaukiolla eli Maidanilla vuosina 2013–2014 järjestettyjen mielenosoitusten innoittamana – monet henkilöt lähettivät säännöllisesti suora-aikaista videokuvaa eli *striimiä* (engl. *stream*) YouTubeen (ks. esim. Sallamaa 2018, 29–30). PIF:lla käyty keskustelu perustui erityisesti näiden videolähetysten seuraamiseen. Suomi-Maidanin seurannan voidaan katsoa alkaneen käyttäjän ”Kyynhakkelus” viestistä, jossa on linkitettynä ensimmäinen livelähetys mielenosoituspaikalta (Punk in Finland 2017).

Pian monet muutkin samantyyppiset liikkeet ja yksityishenkilöt alkoivat enenevässä määrin esitellä toimintaansa YouTubessa, mikä kasvatti myös PIF:lla ja myöhemmin Syvässä päädyssä seurattavien aiheiden määrää. Keskustelujen aktiivisuus on vaihdellut, ja alueen tulevaisuutta on pohdittu esimerkiksi ketjussa ”Syvän päädyn kriisi” (Punk in Finland 2019c). Tutkimuskirjallisuudessa tämänkaltaisten yhteisen kiinnostuksen kohteen ympärille rakentuneiden verkkoyhteisöjen onkin havaittu olevan alttiita hajoamiselle (van Dijk 2006, 160).

Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että alueen aiheista muodostuu jonkinlainen kokonaisuus, jonka voi sanoa olevan alueen kirjoittajien yhteinen kiinnostuksen kohde. Kyse on siis tiettyyn aiheeseen erikoistuneesta keskustelualueesta. Seuraavaksi tarkastelen, miten yhteisöllisyys näkyy tässä verkkoyhteisössä.

4.3 Yhteisöllisyys Syvässä päädyssä

Kun tutkimuskohteeni on nyt tarkemmin esitelty, päästään analysoimaan sitä, miten kolmannessa luvussa havaitut yhteisöllisyyttä muodostavat ja ilmentävät tekijät ovat nähtävissä Syvässä päädyssä. Yhdeksi näistä tekijöistä todettiin erottautuminen muista selkeän ”me vastaan muut” -asetelman kautta.

Jo nopealla vilkaisulla huomataan, että useat alueen otsikot vaikuttavat kriittisiltä, ja ne sisältävät kielteisiä ilmaisuja. Tällaisia otsikkoja ovat muun muassa ”laura ’huhtis ’ctrl+x ctrl+v’’ huhtasaaaren twittersekoiluthread”, ”Jani Mäkelä, tyhmä jopa persuksi”, ”Hommawatch: tänne kaikki hompanssien näppäinoksennukset”, ”Yleinen Janitskinin/MV:n ja myöhempien aikojen johdannaisten sikailun seurantatopik”, ”Päivän Byrokraatti -sivun uskomaton turahtavuus”, ”Aivan kauhee Sanna Ukkolan sukelluksen seurantatopik” ja ”Täällä seuraamme Vihtiläisen paskapussia kanniskelevan kengittäjän surkeaa elämää”. Kielteisten ilmaisujen voidaan olettaa heijastelevan Syvän päädyn kirjoittajien asenteita seurattavia toimijoita kohtaan. Aiemmassa luvussa todettiin, että muista erottautumiseen kuuluu kielteisten asenteiden esittäminen muita kohtaan, ja tämä näyttää täsmäävän myös Syvään päätyyn.

Havainnon vahvistamiseksi Syvän päädyn kirjoittajien omista poliittisista kannoista voidaan tehdä suuntaa-antavaa arviota PIF:lta löytyvien kartoitusten avulla. Yhden verkkoyhteisön käyttäjien puoluekantoja on kovin vaikea selvittää varmasti, mutta vuoden 2019 eduskuntavaaleissa PIF:lla kyselyyn vastanneista yli puolet äänesti vasemmistoliittoa ja viidesosa vihreitä. SDP:tä ilmoitti äänestäneensä kahdeksan ja feinististä puoluetta kuusi prosenttia vastanneista. (Punk in Finland 2019a.) Koko foorumin käyttäjistä siis merkittävä osa on äänestänyt puolueita, joiden toiminta ja keskeiset arvot eroavat monilta osin Syvässä päädyssä seurattavista kohteista. Eräs PIF:n moderaattoreista, käyttäjänimi ”raaka mestitsi [1]”, totesi myös keväällä 2019, että useat käyttäjät suhtautuvat puoluepolitiikkaan kielteisesti tai eivät välitä siitä lainkaan (Punk in Finland 2019b). Vaikka Syvä pääty on vain osa PIF:ia, esimerkiksi ketjujen otsikoiden pohjalta on syytä olettaa, että Syvän päädyn aktiivisten jäsenten poliittiset mielipiteet mukailevat koko foorumin vastaavia.

Joka tapauksessa näyttää siltä, että Syvän päädyn keskusteluihin osallistuvien ja seurannan kohteiden välillä on selviä eroavaisuuksia poliittisissa kysymyksissä ja arvomaailmassa. Vaikuttaa siis siltä, että kuten Futisforum[2]:lla ja Ylilaudalla, myös Syvässä päädyssä vallitsee jonkinlainen vastakkainasettelu ”meidän ja muiden” välillä, jota vahvistetaan kielellisillä keinoilla. Tässä tapauksessa jakolinjoina toimivat siis poliittiset asenteet. Hyvin kärjistetysti voidaan muotoilla, että Syvän päädyn kirjoittajia jollain tasolla yhdistää vasemmistolainen arvomaailma, kun taas seurannan kohteet edustavat pääsääntöisesti oikeistolaisia arvoja. Sanoina vasemmistolainen ja oikeistolainen ovat kuitenkin niin monitulkintaisia, yleistäviä ja muuttuvia, että niiden systemaattista käyttöä en tässä yhteydessä suosi.

Toisena yhteisöllisyyden rakennuspalikkana esittelin verkkoyhteisölle ominaisen puhetavan, slangin. Sanavalinnoilla ja muilla kielellisillä keinoilla, jotka näyttävät yhteisön ulkopuolisille erikoisilta, voidaan vahvistaa tunnetta yhteenkuuluvuudesta. Koska joudun rajaamaan tarkastelun ot-

sikkotasolle, kovin tarkkaa analyysia Syvän päädyn diskurssista en kykene tekemään. Joitain havaintoja otsikoista on kuitenkin mahdollista tehdä.

Monet alueen aiheista ovat marginaalisia, minkä seurauksena jo näiden liikkeiden tai henkilöiden nimet saattavat olla yhteisön ulkopuolisille vieraita, mutta tällöin ei voida vielä varsinaisesti puhua erityisestä puhetavasta. Sanojen merkitykset ovat periaatteessa ymmärrettävissä, vaikka aiheet eivät olisi lukijalle tuttuja. Ketjujen otsikoista on kuitenkin havaittavissa joitakin ilmaisuja, jotka ovat muodostuneet Syvässä päädyssä tai muualla PIF:lla. Esimerkiksi termit ”Syvän päädyn ykkösdivari”, ”hompanssi”, ”polpo”, ”kämyinen”, ”hanhismi”, ”geurttilainen” sekä jo esitelty ”sackey” tai ”sakea” tuskin sanovat paljoakaan ihmiselle, joka ei aktiivisesti ole viettänyt aikaa Syvän päädyn aiheiden parissa.

Oletan, että syvällisemmällä viestien analysoimisella olisi havaittavissa reilusti enemmän ilmaisuja, joita ei muualla netissä tai reaalimaailmassa kohtaa. On hyvä huomioida, että voi olla vaikeaa erotella, mitkä sanoista ovat käytössä erityisesti Syvässä päädyssä, ja mitä käytetään muualla PIF:lla tai muissa sosiaalisissa medioissa. Monet Syvän päädyn aktiivijäsenet ovat rekisteröityneet PIF:lle jo paljon alueen perustamista aiemmin, ja monet käyttäjätunnuksen ensisijaisesti Syvän päädyn keskusteluja varten tehneistä käyttäjistä osallistuvat myös muiden alueiden keskusteluihin, jolloin sanastot luonnollisesti sekoittuvat.

Joka tapauksessa jo Syvän päädyn keskusteluketjujen otsikoista on nähtävissä, että alueella käytetään jonkin verran omaa, yhteisön ymmärtämää kieltä, jota muut eivät täysin ymmärrä.

Kolmanneksi yhteisöllisyyttä verkkoyhteisöissä luovana tekijänä esitin vertaistuen antamisen ja vastaanottamisen. Tällaista ilmiötä on ainakin ketjujen otsikoiden perusteella vaikeata havaita Syvässä päädyssä.

Keskustelut käsittelevät lähinnä muita ihmisiä ja sisältävät heidän toimiensa seuraamista, eikä joukkoon varsinaisesti kuulu kovin henkilökohtaisia aiheita tai ongelmia, joihin haettaisiin muilta käyttäjiltä neuvoa. Yksittäisissä viesteissä saatetaan toki kertoa kirjoittajien omista kokemuksista, mutta aluetta ei varsinaisesti ole tarkoitettu tällaiseen keskusteluun. Vertaistukea PIF:lla on luultavasti saatavissa, mutta todennäköisemmin sitä kannattaa etsiä joiltakin muilta alueilta kuin Syvästä päädystä.

Muilta foorumeilta havaituista yhteisöllisyyden rakentumisen ja ilmenemisen muodoista Syvässä päädyssä on siis nähtävissä vastakkainasettelua yhteisön ulkopuolisten kanssa sekä omaa puhetapaa. Seuraavaksi käyn läpi tutkielmastani tehtävät johtopäätökset kootusti sekä pohdin mahdollisia kehityskohteita ja ideoita jatkotutkimukselle.

5 Johtopäätökset ja diskussio

Johdannossa esittelin tutkimuskysymykseni, jotka olivat seuraavat: Miten suomalaisia keskustelupalstoja on luokiteltu, ja miten yhteisöllisyys niillä syntyy? Miten Punk in Finlandin Syvä pääty täsmää näihin havaintoihin? Aihevalinnan taustalla ovat omat kokemukseni kyseisellä ja usealla muulla netin keskustelupalstalla sekä huomio siitä, ettei Syvää päätyä tai koko Punk in Finlandia ole akateemisessa tutkimuksessa käsitelty.

Kuten esittelin toisessa luvussa, työni asettuu netnografian tutkimuskentälle, jolla tutkitaan ihmisten käyttäytymistä ja toimintaa verkossa. Esittelin myös keskeiset käsitteet, yhteisön, yhteisöllisyyden sekä verkkoyhteisön. Näiden avulla siirryin etsimään vastauksia tutkimuskysymyksiini.

Kolmannessa luvussa kävin läpi suomalaisista keskustelupalstoista tehtyä tutkimusta, jonka avulla loin kaksi erilaista ja yleistävää luokittelua. Havaintojeni mukaan suomalaiset keskustelupalstat voidaan jakaa kolmeen ryhmään: yleisfoorumeihin, erikoistuneisiin foorumeihin ja tietylle väestönosalle suunnattuihin keskustelupalstoihin. Keskustelupalstojen yhteisöllisyyttä muodostavia tekijöitä kootessani jaoin havainnot niin ikään kolmeen joukkoon. Yhteisöllisyys suomalaisilla foorumeilla muodostuu muista erottautumisen eli ”me vastaan muut” -ajattelun, yhteisölle ominaisen puhetavan eli slangin sekä vertaistuen jakamisen ja saamisen kautta. Tämän erottelun muodostamisessa hyödynsin pääasiallisesti Ylilautaa, Suomi24:ä ja Futisforum²:a koskevaa tutkimuskirjallisuutta.

Varsinkin kolmas luku perustuu monelta osin pro gradu -tutkielmille, joihin tulee lähdeaineistona suhtautua esimerkiksi vertaisarvioituja artikkeleita kriittisemmin. Pidän kuitenkin niiden tarjoamaa informaatiota hyvin omaan tutkielmaani sopivana apuvälineenä, varsinkin kun muu kirjallisuus esittää samankaltaisia havaintoja.

Neljännessä luvussa käsittelin varsinaista tutkimuskohdettani, Punk in Finland -foorumilla sijaitsevaa keskustelualuetta Syvää päätyä. Tarkastelin aluetta suhteessa muista keskustelupalstoista tekemiini havaintoihin perustaen analyysini Syvän päädyn keskusteluketjujen otsikoihin. Esimerkiksi viestien syvempi tarkastelu, joka antaisi varmasti kattavampaa tietoa, olisi tämän kandidaatintutkielman puitteissa ollut liian työläs tehtävä. Ennen varsinaista analyysia esittelin sekä Punk in Finlandin että Syvän päädyn perusteellisesti.

Analyysissani luokittelen Syvän päädyn verkkoyhteisöksi, jonka jäseniä yhdistää kiinnostus samoihin asioihin. Alaluvun 3.1 jaottelun puitteissa se on siis johonkin aihepiiriin erikoistunut foorumi. Syvän päädyn kirjoittajien yhteisen kiinnostuksen kohteen esittäminen tiiviisti on hankalaa,

mutta puheenaiheina olevien liikkeiden ja henkilöiden yhteisiä nimittäjiä ovat muun muassa kansallismielisyys, arvokonservatiivisuus ja maahanmuuttokriittisyys. Olennaista on huomioida, että keskustelu tämänkaltaisia aatteita kannattavista toimijoista on Syvässä päädyssä kriittistä.

Yhteisöllisyyttä suomalaisilla keskustelupalstoilla luovista tekijöistä Syvässä päädyssä on havaittavissa selvää erottelua ”meihin ja muihin”, jossa jakolinjat muodostuvat poliittisista asenteista keskustelijoiden ja keskustelujen kohteina olevien toimijoiden välillä. Tätä vastakkainasettelua vahvistetaan kielellisillä keinoilla. Kielellä tehdään myös neutraalimpaa erottautumista, sillä alueella on havaittavissa ominaista puhetapaa, jonka sisältämien sanojen merkitykset eivät todennäköisesti aukea monelle yhteisön ulkopuoliselle. Tämä vahvistaa yhteisöjen jäsenten yhteenkuuluvuutta. Vertaistukea Syvän päädyn keskusteluissa puolestaan ei ole, vaan sille tarkoitettuja alueita löytynee muualta Punk in Finlandilta. Näin tulin siis vastanneeksi tutkimuskysymyksiini.

Robert Kozinetsin (2010, 63–64) ajatuksia mukaillen Syvä pääty on verkossa syntynyt ja siellä toimiva verkkoyhteisö (engl. *online community*), jossa yhteisöllisyys syntyy viestinnällisissä prosesseissa (vrt. Delanty 2003, 187–188).

Kandidaatintutkielman laajuuden johdosta minulla ei ollut mahdollisuutta selvittää esimerkiksi kyselyn avulla, kokevatko Syvän päädyt aktiiviset kirjoittajat itsensä yhteisöksi tai jonkinlaista yhteisöllisyyttä ja jos näin on, mistä tunteen koetaan syntyvän. Tässä tutkielmassa olen tarkastellut yhteisöllisyyttä kolmen osa-alueen kautta, mutta todellisuudessa yhteisöllisyyttä luovia seikkoja yksittäisellä keskustelualueella tai foorumilla on varmasti runsaasti enemmän, mikä luultavasti kävisi ilmi myös hypoteettisen kyselytutkimuksen tuloksista.

Asian kartoittaminen voisi sopia esimerkiksi pro gradu -tutkielmaan. Toinen mahdollinen jatkotutkimuksen aihe voisi olla jonkin tietyn keskusteluketjun sisällön tarkastelu, jolloin esimerkiksi keskustelun sävyjä oli helpompi hahmottaa. Kuten johdannossa mainitsin, itseäni kiinnostaisi tutkia Syvässä päädyssä käytyä keskustelua Suomen Kansa Ensin -puolueesta. Mielenkiintoista olisi myös vertailla, miten samasta asiasta tai ilmiöstä on keskusteltu kahdella erilaisella keskustelupalstalla.

Lopuksi haluan muistuttaa siitä, ettei tässä tutkielmassa tehtyjä havaintoja sovi yleistää kattamaan koko Punk in Finland -sivustoa, sillä ensisijaisena tutkimuskohteenani on ollut yksi foorumin monesta keskustelualueesta. Laajemmalle tutkimukselle koko PIF:sta olisi ehdottomasti kysyntää.

6 Lähteet

Kirjallisuus

Anderson, Benedict. 2017. *Kuvitellut yhteisöt. Nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua.* Suomentanut Joel Kuortti. Tampere: Vastapaino.

Arpo, Robert. 2005. ”Internetin keskustelukulttuurit: Tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnoista ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa.” Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja n:o 39. Joensuu: Joensuun yliopisto. http://urn.fi/URN:ISBN:952-458-705-X.

Cohen, Anthony P. 1985. *The Symbolic Construction of Community*. London: Routledge.

Delanty, Gerard. 2003. *Community*. London: Routledge.

Harju, Auli. 2018. ”Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana.” *Media & viestintä*, 41 (1), 51–74. https://doi.org/10.23983/mv.69952.

Heinonen, Ulla. 2008. ”Sähköinen yhteisöllisyys: Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa.” Pori: Kulttuurintuotannon ja maisemantutkimuksen laitoksen julkaisuja XIV.

Hämäläinen, Lasse. 2016. ”Suomalaisten verkkoyhteisöjen käyttäjänimet.” *Virittäjä* 120 (3), 398–422. https://journal.fi/virittaja/article/view/51360.

Jones, Steven G. (toim.). 1998. *Cybersociety 2.0. Revisiting Computer-Mediated Communication and Community*. London: Sage.

Kananen, Jorma. 2014. *Netnografia: Verkkoyhteisöjen tutkiminen opinnäytetyönä*. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kangaspunta, Seppo (toim.). 2011. *Yksilöllinen yhteisöllisyys: Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen*. Tampere: Tampere University Press.

Kozinets, Robert V. 2010. *Netnography: Doing Ethnographic Research Online*. London: Sage.

Kozinets, Robert V. 2015. *Netnography: Redefined*. Toinen painos. London: Sage.

Kärkkäinen, Erkka. 2016. "'Hiljainen enemmistö': Tutkimus yhteisöllisyydestä Ylilaudan keskustelualueella." Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201612155117.

Laakkonen, Arimo. 2016. "'Saa ottaa talteen' – suomalaisten jalkapallofanien yhteisöllisyyden ja identiteetin rakentuminen ja ylläpitäminen FutisForum2-keskustelupalstalla." Pro gradu -tutkielma, Turun yliopisto, humanistinen tiedekunta. http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2016120830701.

Lehtisalo, Anneli. 2011. *"TÄNNE KAIKKI NYT moi". Tyttöjenlehdet kohtaamisen ja vuorovaikutuksen tiloina*. Tampere: Tampereen yliopisto. http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8627-2.

Lehtonen, Heikki. 1990. *Yhteisö*. Tampere: Vastapaino.

Lindberg, Eino. 2017. "Jalkapallokannattajien toisistaan käyttämät nimitykset ja niiden semanttinen prosodia Futisforum2-keskustelupalstalla." Maisterintutkielma, Jyväskylän yliopisto, humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201704061923.

Mäkinen, Maarit. 2009. "Digitaalinen voimistaminen paikallisten yhteisöjen kehittämisessä." Tampere: Tampere University Press. http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7642-6.

Nurmiainen, Jouko. 2017. "'Kuvitellut yhteisöt' nationalismin historiassa." Teoksessa Benedict Anderson: *Kuvitellut yhteisöt. Nationalismin alkuperän ja leviämisen tarkastelua*, 9–23. Tampere: Vastapaino.

Närä, Sanna. 2019. "Ylilauta, aligersantti Spurdo ja kumppanit: Inttimeemit ja sotilashuumori ryhmäytymisen välineenä verkossa." Maisterintutkielma, Jyväskylän yliopisto, humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201911134858.

Ohtonen, Renne. 2018. "'Joo, hankintaan sellainen valmentaja, jonka kanssa ainoastaan voitetaan!':

Urheilunationalismi FutisForum^2-keskustelupalstalla.” Pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto, filosofinen tiedekunta. http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20181025.

Pietilä, Veikko. 2001. ”Yleisönosasto ja Internet keskusteluareenoina.” *Media & viestintä* 24 (2), 18–33. https://doi.org/10.23983/mv.61623.

Rheingold, Howard. 1993. *The Virtual Community. Homesteading on the Electronic Frontier*. Cambridge: MIT Press.

Sallamaa, Daniel. 2018. *Ulkoparlamentaarinen äärioikeistoliikehdintä ja maahanmuuttovastaisuus 2010-luvun Suomessa*. Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja 97 (2018). Helsinki: Helsingin yliopisto. http://doi.org/10.31885/9789515133502.

Uotila, Otto. 2013. ”Anonyymit anarkistit: Suomalainen anonyymi verkkokulttuuri Ylilauta-sivustolla.” Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta. http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201703272401.

Vaahensalo, Elina. 2017. ”Kaikenkattavista portaaleista anarkistiseen sananvapauteen: Suomalaisten verkkokeskustelufoorumien vuosikymmenet.” *Tekniikan Waiheita*, 35 (2), 34–55. https://journal.fi/tekniikanwaiheita/article/view/82324.

Vainikka, Eliisa. 2019. ”Naisvihan tunneyhteisö: Anonyymisti esitettyä verkkovihaa Ylilauden ihmissuhdekeskusteluissa.” *Media & viestintä*, 42 (1), 1–25. https://doi.org/10.23983/mv.80179.

Vainikka, Eliisa ja Auli Harju. 2019. ”Anonyymien keskustelupalstojen julkisuus: Marginaaliin jääneiden vertaistukea ja yhteiskuntakritiikkiä.” *Media & viestintä*, 42 (2), 99–121. https://doi.org/10.23983/mv.83374.

Varjus, Kati. 2008. ”Hyvän äitiyden tulkintoja. Analyysi Vauva-lehden verkkokeskustelusta.” Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos. http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-19343.

Muut lähteet

Apu. 27.6.2017. ”Mielenosoitusleirit keskellä pääkaupunkia: Suomi ensin -leiri sai lähteä.” https://

www.apu.fi/artikkelit/mielenosoitusleirit-keskella-paakaupunkia-suomi-ensin-leiri-sai-lahtea. Haettu 7.4.2020.

Futisforum². 2020. ”Tilastot.” http://futisforum2.org/index.php?action=stats. Haettu 5.5.2020.

Helsingin Sanomat. 2017a. ”Irakilaiset ja Suomi ensin -ryhmä ovat pitäneet telttaleirejä Helsingin keskustassa jo päiviä – kaupunki harkitsee puuttumista.” Viimeksi päivitetty 15.2.2017. https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005089558.html. Haettu 7.4.2020.

Helsingin Sanomat. 2017b. ”Suomi ensin -mielenosoitusleiri purettiin Rautatientorilla – poliisi jatkaa tänään tiivistä partiointia paikalla.” Viimeksi päivitetty 27.6.2017. https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000005268671.html. Haettu 7.4.2020.

Internet Archive. 2020. https://web.archive.org/web/20041112040842/http://www.punkinfinland.net/forum/. Haettu 10.4.2020.

Punk in Finland. 2017. ”Re: Rajat kiinni! - mielenosoitusten seurantatopic.” https://www.punkinfinland.net/forum/viewtopic.php?f=31&t=265041&start=13215#p11066676. Haettu 22.4.2020.

Punk in Finland. 2019a. ”Piffin toteutunut äänijakauma - eduskuntavaalit 2019.” https://www.punkinfinland.net/forum/viewtopic.php?f=2&t=601806. Haettu 29.4.2020.

Punk in Finland. 2019b. ”Re: [:] Tervehdys! continued [:].” https://www.punkinfinland.net/forum/viewtopic.php?f=60&t=605465&start=45#p16945061. Haettu 29.4.2020.

Punk in Finland. 2019c. ”Syvän päädyn kriisi.” https://www.punkinfinland.net/forum/viewtopic.php?f=60&t=620564&sid=90ba136202a845589c0b17d137232780. Haettu 8.4.2020.

Punk in Finland. 2020a. ”Punk in Finland.” https://www.punkinfinland.net/forum/. Haettu 5.5.2020.

Punk in Finland. 2020b. ”Syvä pääty.” https://www.punkinfinland.net/forum/viewforum.php?f=60. Haettu 5.5.2020.